

Udpluk fra Prædikerens Bog

Alting er flygtigt

(Prædikerens Bog kap. 1)

¹ Tænkeren var søn af kong David og konge i Jerusalem. Her er hans tanker om verden.

² Alting er flygtigt, fuldstændig flygtigt.

³ Hvad nytter det, at mennesket arbejder hårdt? ⁴ Generationer dør, og nye bliver født, men jorden vil altid være her. ⁵ Solen står op og går ned igen. Den søger tilbage til, hvor den kommer fra, og står op igen. ⁶ Vinden blæser mod syd, så vender den og blæser mod nord, den vender igen, og sådan bliver den ved. ⁷ Alle vandløb løber ud i havet, men havet bliver ikke fyldt op, og vandet bliver bare ved med at strømme.

⁸ Alting er så ulideligt, at det er svært at finde ord for det. Øjet kan aldrig nå at se nok, og øret kan aldrig nå at høre nok. ⁹ Dét, der var engang, kommer igen. Og dét, der allerede er sket, kommer til at ske igen. Der er intet nyt under solen. ¹⁰ Når nogen siger: »Se, dét er nyt!« så er der altid nogen, der allerede har oplevet det længe før os. ¹¹ Ingen kan huske, hvad der skete for lang tid siden. Og det, der sker i fremtiden, vil heller ikke blive husket bagefter.

¹² Jeg boede i Jerusalem og var konge over Israel. ¹³ Jeg besluttede mig for at undersøge og forstå alt, hvad der sker på jorden. For det er en hård opgave, Gud har givet mennesket. ¹⁴ Jeg indså, at alt, hvad der sker i verden, er lige så flygtigt som at jage vinden. Alt er flygtigt. ¹⁵ Det, som er bøjet, kan man ikke rette ud, og det, som mangler, kan man ikke tælle med.

¹⁶ Jeg sagde til mig selv: Jeg er klogere og har større magt end alle tidligere konger i Jerusalem, og jeg har opnået stor indsigt. ¹⁷ Derfor satte jeg mig for at gennemskue både visdom, vanvid og dumhed. Men jeg fandt ud af, at også det var lige så flygtigt som at jage vinden. ¹⁸ For jo klogere du er, des mere fortvivlet vil du være, og mere indsigt giver mere smerte.

Der er ikke noget af ægte værdi i verden

(Prædikerens Bog kap. 2)

¹ Jeg sagde til mig selv: Nu vil jeg prøve, hvordan det er at være glad og have det godt. Men også det var flygtigt. ² Om latteren sagde jeg: Den er vanvittig. Og om glæden: Hvad skal den gøre godt for?

³ Jeg besluttede mig for at styrke mig med vin, men ikke så meget at jeg mistede overblikket. Jeg ville nemlig tage fat i dumheden og undersøge den for at forstå, hvad dumhed er, og hvad der er godt for mennesker at gøre i deres korte liv på jorden.

⁴ Jeg udrettede store ting: Jeg byggede huse og anlagde vinmarker. ⁵ Jeg grundlagde haver og indrettede parker. Jeg plantede frugttræer ⁶ og udviklede vandingsystemer. ⁷ Jeg købte slaver, som fødte mig børn, der også blev mine slaver. Jeg anskaffede mig flere køer og får end nogen andre i Jerusalem. ⁸ Jeg samlede sølv og guld og skatte fra konger og kongedømmer i andre egne af verden. Jeg omgav mig med sangere og musikere. Og jeg havde lige så mange hustruer, som man kan ønske sig. ⁹ Jeg blev mere rig og magtfuld, end nogen anden i Jerusalem havde været, og samtidig lykkedes det mig at beholde min klogskab. ¹⁰ Jeg gav mig selv lov til alt og sagde ikke nej til nogen glæder. Det var alt sammen belønningen for mit hårde arbejde. ¹¹ Derefter så jeg på alt det, jeg havde bygget op, og på mit hårde arbejde, og jeg indså, at det hele var flygtigt og som at jage vinden. Der er ikke noget af ægte værdi i verden.

¹²⁻¹³ Hvad kan en ny konge gøre? Det samme, som alle andre har gjort. Jeg så på visdom og dumhed, og jeg fandt ud af, at visdommen har større værdi end dumheden, ligesom lyset har større værdi end mørket. ¹⁴ Den kloge har øjne i hovedet, og den dumme famler i mørket. Men jeg indså samtidig, at de begge skal dø. ¹⁵ Jeg sagde til mig selv: Det går den dumme og mig på samme måde, så hvilken glæde har jeg af min klogskab? Og jeg tænkte ved mig selv, at det hele var flygtigt. ¹⁶ For hverken den kloge eller den dumme huskes for evigt, og på et tidspunkt vil det hele være glemt. Den sørgelige sandhed er, at den kloge skal dø ligesom den dumme.

¹⁷ Jeg kom til at hade livet, for jeg havde det dårligt med alt, hvad der foregik i verden. Alt var flygtigt og som at jage vinden. ¹⁸ Jeg kom til at hade al den rigdom, der kom ud af mit hårde arbejde, for jeg indså, at jeg alligevel skulle give det hele videre til den næste konge. ¹⁹ Og hvem ved, om den næste konge bliver klog eller dum? Han bliver konge over alt, hvad jeg har slidt og slæbt for at bygge op. Også det er flygtigt. ²⁰ Jeg blev fortvivlet over det hårde arbejde, jeg havde udført, ²¹ for selvom man har skabt sig en formue ved hjælp af klogskab, indsigt og dygtighed, skal man give det hele videre til én, som ikke har gjort sig fortjent til det. Også det er flygtigt og skræmmende. ²² For hvad har man så ud af alle sine bekymringer og sit hårde arbejde? ²³ Alle ens dage er fulde af smerte og fortvivlelse, og heller ikke om natten kan man finde ro. Også det er flygtigt og som at jage vinden.

²⁴ Der er ikke noget bedre for et menneske end at spise og drikke og nyde resultatet af sit hårde arbejde. Jeg indså, at det er Gud, der har besluttet, at det skal være sådan, ²⁵ for hvem kan spise og have det godt, uden at det er Guds beslutning? ²⁶ Han giver visdom, indsigt og glæde til dem, som gør det, der er rigtigt i hans øjne. Men de onde skal kæmpe for at opbygge rigdom, og Gud giver derefter de ondes rigdomme videre til dem, som opfører sig, som Gud vil have det. Det er også flygtigt og som at jage vinden.

Alting har sin tid

(Prædikerens Bog kap. 3)

¹ Alting har sin tid. Der er et passende tidspunkt for alt,

² en tid til at fødes, en tid til at dø,

en tid til at plante, en tid til at rydde,

³ en tid til at slå ihjel, en tid til at helbrede,

en tid til at rive ned, en tid til at bygge op,

⁴ en tid til at græde, en tid til at grine,

en tid til at sørge, en tid til at feste,

⁵ en tid til at sprede, en tid til at samle,

en tid til at omfavne, en tid til at afvise,

⁶ en tid til at finde, en tid til at miste,

en tid til at gemme, en tid til at smide væk,

⁷ en tid til at rive i stykker, en tid til at sy sammen,

en tid til at tie stille, en tid til at tale,

⁸ en tid til at elske, en tid til at hade,

en tid til krig og en tid til fred.

⁹ Hvad får man ud af sit hårde arbejde?

¹⁰ Jeg har indset, hvilken opgave Gud har givet mennesket: ¹¹ Gud har skabt alt smukt, og alt sker på det rigtige tidspunkt. Han har også givet mennesket en fornemmelse af evigheden, uden at vi nogensinde vil kunne gennemskue meningen med alt det, Gud gør.

¹² Jeg fandt ud af, at det eneste rigtige, mennesker kan gøre, er at være glade og gøre gode ting, mens de lever. ¹³ Og jeg indså, at når et menneske spiser og drikker og nyder resultatet af sit hårde arbejde, er det en gave fra Gud. ¹⁴ Jeg fandt også ud af, at alt, hvad Gud gør, er, som det er, og man kan ikke lægge noget til eller trække noget fra. Gud har sørget for, at mennesker skal adlyde ham.

¹⁵ Det, som er sket, vil ske igen. Det, som er ved at ske, er sket før. Og Gud genfinder det, der er forsvundet.

¹⁶ Desuden har jeg set, at når nogen har ret, er der også altid nogen, der har uret, og at når noget er retfærdigt, er der også noget, der er uretfærdigt. ¹⁷ Jeg tænkte ved mig selv, at Gud dømmes både den gode og den onde, for der er et passende tidspunkt for alt. ¹⁸ Og jeg indså, at det er for at adskille mennesker fra Gud, og for at mennesker kan indse, at de er som dyr. ¹⁹ For mennesket og dyret har samme vilkår. De lever, og så dør de. Mennesket har ingen fordele i forhold til dyret, for alt er flygtigt. ²⁰ De ender samme sted, og både mennesker og dyr er skabt af jord og skal blive til jord igen. ²¹ Hvem ved, om menneskets livsånede stiger opad mod himlen, og om dyrets livsånede går

ned i jorden? ²² Jeg så, at det, der er bedst for et menneske, er at glæde sig over, hvad det har udrettet. Det er belønningen. For ingen kan se, hvad der sker i fremtiden.

Nyd frugten af dit hårde arbejde

(Prædikerens Bog kap. 5)

¹ Pas på, hvad du siger i Guds hus, og brug ikke for mange ord. Gud er så meget større end dig, så du skal tænke dig om, før du taler. ² For ligesom mange bekymringer fører til onde drømme, fører mange ord til dumme udtalelser.

³ Når du lover Gud noget, så gør det med det samme, for han kan ikke lide dem, der opfører sig dumt. Hold derfor, hvad du lover. ⁴ Det er bedre ikke at love noget end at love noget og så ikke holde det. ⁵ Lad ikke al din snak føre dig på afveje, og forsvar dig ikke med, at det bare var en fejl. Hvorfor vil du gøre Gud vred med din snak, så han ødelægger det, du har bygget op?

⁶ Mange drømmerier fører til overfladiskhed og ligegyldig snak. Adlyd derfor Gud!

⁷ Hvis du ser, at fattige bliver undertrykt, og at der mangler retfærdighed, skal du ikke blive overrasket. For dem, der bestemmer, passer på hinanden.

⁸ Men alligevel er det en fordel at have en konge, der sørger for lov og orden.

⁹ Den, der elsker penge, synes aldrig, at han har penge nok. Og den, der elsker rigdom, synes aldrig, at hans løn er stor nok. Men også det er flygtigt.

¹⁰ Jo mere man har, jo flere vil have del i det. Så hvilken glæde har man af at være rig, ud over at man kan nyde synet af sine rigdomme? ¹¹ Den, der arbejder hårdt, sover godt, uanset om han har meget eller lidt at spise. Men den, der er rig, kan ikke sove, selvom han er mæt.

¹² Jeg har set noget andet forfærdeligt i verden: Når en rig mand ¹³ mister sine penge ved et uheld, er der intet tilbage til hans søn. På den måde bliver rigdommen hans ulykke. ¹⁴ Han kom nøgen til verden, og lige så nøgen skal han forlade den igen. Uanset hvor hårdt han har arbejdet, kan han ikke tage noget med sig. ¹⁵ Det er flygtigt og skræmmende. På samme måde som han kom hertil, skal han herfra igen uden at få noget ud af sit hårde arbejde. ¹⁶ Hver dag resten af livet lever han i mørke – fortvivlet, syg og bitter.

¹⁷ Men jeg kunne også se, at det er godt at spise, drikke og nyde frugten af sit hårde arbejde i det korte liv, man har fået af Gud. Det har man fortjent. ¹⁸ Når Gud gør en mand rig og lader ham nyde rigdommen, så er det Guds gave. ¹⁹ Sådan en mand vil ikke tænke så meget over fortiden, for Gud lader ham glæde sig i nuet.

Meningen med det hele er langt væk

(Prædikerens Bog kap. 7)

¹ Det er bedre at have et godt ry end at have råd til dyre olier at smøre sig ind i. Og den dag, man dør, er bedre end den dag, man bliver født. ² Det er bedre at opsøge mennesker, der sørger, end mennesker, der fester. For alle mennesker dør til sidst, og det skal man huske, så længe man lever.

³ Vrede er bedre end latter, for selvom der er vrede i ansigtet, kan der være glæde i hjertet.

⁴ Den kloge er tiltrukket af steder, hvor der er sorg, og den dumme er tiltrukket af steder, hvor der er glæde. ⁵ Det er bedre at lytte til bebrejdelser fra den kloge end til skamros fra de dumme. ⁶ For den dummes latter er flygtig som lyden af grene og kviste, der hurtigt brænder op.

⁷ Afpresning kan gøre den kloge dum, og bestikkelse ødelægger hjertet.

⁸ Afslutninger er bedre end begyndelser. Det er bedre at være tålmodig end at være overmodig. ⁹ Mist ikke modet for hurtigt, for mismodet lever i de dumme. ¹⁰ Spørg ikke: »Hvorfor var alting meget bedre før i tiden?« for det er ikke et godt spørgsmål. ¹¹ Det er lige så godt at være klog som at eje mange ting. Ja, det er endda endnu bedre. ¹² Både visdom og penge giver beskyttelse, men fordelene ved visdommen er, at den også giver liv.

¹³ Se på de ting, som Gud har gjort: Hvem kan rette det ud, som Gud har bøjet?

¹⁴ På en god dag skal du nyde det gode, og på en ond dag skal du tænke på, at Gud har skabt både godt og ondt. Derfor skal mennesket ikke beklage sig over Gud. ¹⁵ Alt det har jeg indset i mit flygtige liv. Nogle dør for tidligt, selvom de er gode mennesker, og nogle lever længe, selvom de er onde mennesker. ¹⁶ Du skal ikke overdrive gode og indsigtfulde handlinger, for så kan det være, at du ikke kan holde til det. ¹⁷ Du skal heller ikke overdrive dårlige handlinger, og du skal ikke opføre dig dumt, for så kan det være, at du dør for tidligt. ¹⁸ Det er godt, hvis du holder fast i både det ene og det andet uden at give slip på noget af det. For den, som adlyder Gud, slipper godt fra begge dele. ¹⁹ Visdom beskytter den kloge bedre, end ti magtfulde mennesker kan.

²⁰ Der findes ikke et menneske på jorden, som kun handler rigtigt. ²¹ Du skal ikke lytte til alt, hvad der bliver sagt, så slipper du måske for at høre din tjener forbande dig. ²² For husk på, hvor mange gange du selv har forbandet andre.

²³ Alt det troede jeg, at jeg kunne gennemskue i min klogskab, men det kunne jeg ikke. ²⁴ Meningen med det hele er langt væk og gemt et sted dybt, dybt nede – hvem kan finde den? ²⁵ Jeg besluttede mig for at undersøge og udforske verden, søge visdom og mening og at se nærmere på ondskab, dumhed, idioti og vanvid. ²⁶ Jeg fandt ud af, at kvinden er værre end døden. For kvinden er et net, hendes hjerte er et fangstnet, og hendes hænder er lænker. Den, som Gud beskytter, er fri for hende, men den, som glemmer Gud, bliver fanget af hende.

²⁷ Se, det er alle de ting, jeg fandt ud af én for én, mens jeg søgte efter meningen med det hele, sagde Tænkeren. ²⁸ For hver gang jeg mødte 1.000 mennesker, var der kun ét, der kunne bidrage til den mening, jeg søgte efter. Og det var aldrig en kvinde. ²⁹ Men én ting fandt jeg i hvert fald ud af: Mennesket er åbent og ærligt, sådan har Gud skabt os, men vi tænker for meget over tingene.

Alle får samme skæbne

(Prædikerens Bog kap. 9)

¹ Alt det lagde jeg mærke til, og jeg fandt ud af, at Gud bestemmer gode og kloge mænds handlinger, selv deres kærlighed og had. Mennesket ved ingenting på forhånd. ² Alle får samme skæbne, den gode og den onde, den, som overholder Guds regler, og den, som ikke gør, den, som ofrer til Gud, og den, som ikke ofrer. For den gode går det ligesom for den onde, og for den, som lover noget højt og helligt, går det ligesom for den, der er bange for at love noget. ³ Det skræmmende i alt, hvad der sker, er, at alle mennesker får samme skæbne. Og deres hjerter er fulde af ondskab og vanvid, så længe de lever. ⁴ En levende hund er bedre end en død løve, for det er bedre at være i live end at være død.

⁵ De levende ved, at de skal dø, men de døde ved ingenting. De får ingen løn, for deres navne er allerede glemt. ⁶ Deres kærlighed, deres had og deres jalousi er væk, og de bliver aldrig mere en del af det, der sker på jorden.

⁷ Så nyd din mad, og drik din vin med glæde, for Gud har allerede accepteret alt, hvad du gør. ⁸ Klæd dig altid i rent tøj, og sørg for aldrig at mangle noget. ⁹ Nyd livet med den kvinde, du elsker, i det flygtige liv, som Gud har givet dig på jorden. For det er det eneste, du får ud af livet og af dit hårde arbejde. ¹⁰ Læg dine kræfter i alt, hvad du gør, for i dødsriget kan du ikke gøre noget. Du kan ikke regne noget ud, og der er ingen indsigt og visdom.

¹¹ Ved at iagttage livet under solen har jeg fundet ud af, at det ikke er de hurtige, der vinder løbet, at det ikke er de tapre, der sejrer i krigen, at det ikke er den vise, der får brød på bordet, at det ikke er den kloge, der bliver rig, og at det ikke er de indsigtsfulde, der har mange venner. For tiden og døden indhenter alle.

¹² Mennesker ved ikke, hvornår deres sidste time er kommet. De bliver pludselig ramt af katastrofen – som en fisk, der bliver fanget i nettet, eller et dyr, der går i fælden.

¹³ Jeg har lagt mærke til noget om visdommen, som gjorde indtryk på mig: ¹⁴ En stor konge omringede og belejrede en lille by med få indbyggere. ¹⁵ I byen var der en fattig, klog mand, der kunne have reddet byen, men der var ingen, der tænkte på at spørge ham til råds. ¹⁶ Ud fra den

historie mener jeg, at visdom er bedre end mod. Men problemet er, at man ser ned på den fattige mands visdom, og at ingen lytter til ham. ¹⁷ Den kloge mands stille ord er bedre end herskerens råb til de uvidende og dumme. ¹⁸ Visdom er med andre ord bedre end våben, men et enkelt menneske kan ødelægge det hele.

Husk, hvem der har skabt dig

(Prædikerens Bog kap. 12)

¹ Husk, hvem der har skabt dig. Husk det, før de onde dage og svære år kommer, ² før solen, lyset, stjernerne og månen bliver mørke, og skyerne kommer tilbage efter regnen.

³ Husk det, før dem, der passer på huset, begynder at ryste, og før de stærke mænd bliver krumbøjede. Før kvinderne må holde op med at male mel, fordi de er for få.

Og før det bliver mørkt for dem, der kigger ud ad vinduerne.

⁴ Husk det, før gadedørene lukkes, og før lyden fra møllen dør hen. Før fuglesangen bliver svag, og før musikken stopper.

⁵ Husk det, før du bliver bange for højder og for farer, der lurar på din vej. Husk det, før mandeltræet blomstrer, og før græshoppen ikke længere hopper, men slæber sig hen ad jorden. Husk det, før kapersfrugten brister, mens mennesket går til sin evige bolig, og sorgen fylder gaderne.

⁶ Husk det, før sølvtråden knækker, og guldsålen revner. Før vandkrukken knuses ved kilden, og hjulet i brønden går i stykker,

⁷ før støvet vender tilbage til jorden, og før livsånden vender tilbage til Gud.

⁸ Alting er flygtigt, sagde Tænkeren, fuldstændig flygtigt.

⁹ Én ting til. Tænkeren var en klog mand, der underviste folket. Han viede sit liv til at undersøge og analysere tilværelsen og sagde mange kloge ting om livet. ¹⁰ Tænkeren stræbte efter at finde de rigtige ord og formulere sandheden, præcis som den er. ¹¹ Sandheden gør ondt, de kloge mænds ord er skarpe som pigge og tætte rækker af søm, de er ikke til at komme udenom. De kommer fra Gud, som tager sig af os og viser os den rigtige vej.

¹² Og endnu en ting skal siges: Pas på, for der er ingen ende på de bøger, der skrives, og man bliver udmattet af at læse for meget. ¹³ Den endelige konklusion er: Adlyd Gud. Og det gælder for alle mennesker. ¹⁴ For Gud stiller dig til regnskab for alt, hvad du har gjort, også alt det skjulte, uanset om det er godt eller ondt.